

1.lk

2.lk

3.lk

4.lk

5.lk

6.lk

Vuorovaikutustilanteet

<p>puheviestintä ja itsensä ilmaisu eri tilanteissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • kysyminen • vastaaminen • kertominen <p>oman puheenvuoron odotus ja toisten kuunteleminen</p> <p>vuorovaikutusharjoitukset, keskustelut ja draama oppimisen tukena (esim. lastenkirjallisuudessa, saduissa, kertomuksissa, loruissa, tietoteksteissä ja peleissä)</p>	<p>puheviestintä ja itsensä ilmaisu eri tilanteissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • kysyminen • vastaaminen • mielipiteen kertominen • mielikuvituksen käyttäminen <p>oman puheenvuoron odotus ja toisten kuunteleminen</p> <p>puhe- ja ilmaisuharjoitukset (esim. kirjojen, elokuvien, tietotekstien ja pelien hyödyntäminen)</p>	<p>ajatusten ja mielipiteen ilmaiseminen tutussa ryhmässä</p> <p>paikan ja keskustelukumppanin huomioiminen viestintätilanteessa (tilannesidonnainen viestintä)</p> <p>draamatilanteisiin osallistuminen (esim. nukke- tai varjoteatteri)</p> <p>valmistellun puheenvuoron esittäminen (esim. kirjavinkkaus, esitelmä)</p> <p>palautteen vastaanottaminen ja antaminen muille</p>	<p>ajatusten ja mielipiteiden ilmaisu sekä perustelemisen harjoittelu</p> <p>tilannesidonnainen viestintä (paikan ja keskustelukumppanin huomioiminen viestintätilanteessa)</p> <p>draamatilanteisiin osallistuminen</p> <p>valmistellun puheenvuoron esittäminen (esim. kirjavinkkaus, esitelmä)</p> <p>palautteen vastaanottaminen ja antaminen muille</p>	<p>ajatusten ja mielipiteiden ilmaisu sekä perustelemisen harjoittelu</p> <p>paikan ja keskustelukumppanin huomioiminen viestintätilanteessa (tilannesidonnainen viestintä)</p> <p>draamatilanteisiin osallistuminen</p> <p>valmistellun puheenvuoron esittäminen (esim. kirjavinkkaus, esitelmä)</p> <p>palautteen vastaanottaminen ja antaminen muille (vähintään ohjatusti)</p>	<p>ajatusten ja mielipiteiden perustelevan ilmaisun vahvistaminen ja toisten kuunteleminen (vähintään ohjatusti)</p> <p>erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen (esim. keskustelu, juhlat, asioiminen, paikat)</p> <p>verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä</p> <p>valmistellun puheesityksen pitäminen</p> <p>omien vahvuuksien ja kehittämisalueiden tunnistaminen</p>
---	--	--	--	---	---

PERUSOPETUKSEN ARVIOINTIKRITEERIT KUUDENNEN VUOSILUOKAN PÄÄTTEKSI
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5

Oppilas **osaa toimia** itselleen **tutuissa** ja **epämuodollisissa** vuorovaikutustilanteissa.
Oppilas **osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.**
Oppilas **osaa mukauttaa** kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan **tilanteeseen sopivalla tavalla.**
Oppilas **osaa toimia rakentavasti** ryhmässä ja **ottaa** muiden näkemykset **huomioon** keskustellessaan.
Oppilas **osaa pitää valmistellun** puhe-esityksen.
Oppilas **osaa käyttää monipuolisesti** kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Oppilas **osaa arvioida** omia viestintätaitojaan.

	Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.
--	--

Tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Tekstien tulkitseminen

<p>lukemaan opettelu ja taitotasollaan lukeminen</p> <p>Käsitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • äänne • kirjain • tavuu • sana • virke • lopetusmerkki • otsikko • teksti • kuva <p>monimuotoisten tekstien tarkastelu (esim. lastenkirjallisuus, tietotekstit ja mediatekstit), lukukokemusten jakaminen</p> <p>tiedonhankinta ympäristöä, kuvia ja tekstejä hyödyntäen (esim. havainnoimalla) ja tiedon kertominen toisille (vähintään tuetusti)</p> <p>luetusta henkilöiden, tapahtumien ja tapahtumapaikkojen kertominen (vähintään tuetusti)</p>	<p>virkkeiden ja tarinoiden lukeminen</p> <p>sanavarannon laajentaminen (esim. sanat, sanonnat ja sanavalinnat), ajan, järjestyksen ja paikan ilmaisu</p> <p>kirjallisuuden peruskäsitteet (esim. päähenkilö, tapahtumapaikka-, aika sekä juoni)</p> <p>tiedonhankinta ympäristöä havainnoimalla ja tiedon kertominen muille</p> <p>viestien, tekstien ja kuvien tulkitseminen (vähintään tuetusti)</p> <p>lukukokemusten jakaminen (vähintään tuetusti)</p>	<p>sujuva lukeminen ja oman lukemisen tarkkailu ja arviointi</p> <p>tekstinymmärtämisen perusstrategiat (esim. silmäilevä, tarkka, päättelevä ja ennakoiva lukeminen)</p> <p>tietotekstin ja kertomuksen piirteet (vähintään joitakin tunnusmerkkejä)</p> <p>tiedon etsiminen erilaisista ikätasolle sopivista teksteistä,</p> <p>tiedon luotettavuuden arviointi ohjatusti monipuolisten tekstien lukeminen, lukukokemusten jakaminen (esim. lukupiiri, kirjavinkkaus, parilukeminen, lukudiplomi)</p>	<p>sujuva lukeminen ja oman lukemisen tarkkailu ja arviointi</p> <p>tekstinymmärtämisen perusstrategiat (esim. silmäilevä, tarkka, päättelevä ja ennakoiva lukeminen)</p> <p>tietotekstin ja kertomuksen piirteet (vähintään joitakin tunnusmerkkejä)</p> <p>tiedon etsiminen erilaisista ikätasolle sopivista teksteistä, tiedonhankinta (mm. mediasta)</p> <p>tiedon luotettavuuden arviointi ohjatusti monipuolisten tekstien lukeminen ja lukukokemusten jakaminen (esim. lukupiiri, kirjavinkkaus, parilukeminen, lukudiplomi)</p>	<p>sujuva lukeminen ja oman lukemisen tarkkailu ja arviointi</p> <p>tekstinymmärtämisen perusstrategiat (esim. silmäilevä, tarkka, päättelevä ja ennakoiva lukeminen)</p> <p>tietotekstin ja kertomuksen piirteet (vähintään joitakin tunnusmerkkejä)</p> <p>tiedon etsiminen erilaisista ikätasolle sopivista teksteistä ja mediasta</p> <p>tiedon luotettavuuden arviointi ohjatusti monipuolisten tekstien lukeminen ja lukukokemusten jakaminen (esim. lukupiiri, kirjavinkkaus, parilukeminen, lukudiplomi)</p>	<p>sujuva lukeminen ja oman lukemisen tarkkailu ja arviointi</p> <p>tekstinymmärtämisen perusstrategiat (esim. silmäilevä, tarkka, päättelevä ja ennakoiva lukeminen)</p> <p>eri tekstilajien tunnistus ja niiden piirteiden erittely (esim. kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja kantaa ottavat tekstit)</p> <p>tiedonhankinta eri lähteistä</p> <p>tiedon luotettavuuden arviointi</p> <p>lasten- ja nuortenkirjallisuuden monipuolinen lukeminen ja lukukokemusten jakaminen</p>
<p>PERUSOPETUKSEN ARVIointIKRITERIT KUUDENNEN VUOSILUOKAN PÄÄTTEKSI</p> <p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 5</p>		<p>Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti.</p> <p>Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa.</p> <p>Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.</p> <p>Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla.</p> <p>Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä.</p> <p>Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.</p>			

Oppilas **osaa etsiä ohjatusti** yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.

Oppilas **osaa ohjatusti selostaa** yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen.

Oppilas **osaa apukysymysten avulla kertoa** luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.

Tekstien tuottaminen

<p>kirjainmuodot, oikeinkirjoitus (esim. sanavälit, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeissä)</p> <p>sanojen ja lyhyiden virkkeiden kirjoittaminen (vähintään sanat)</p> <p>näppäintaitojen alkeet</p>	<p>kirjoitustaidot (virkkeet ja lyhyet tekstit)</p> <p>koneella kirjoittaminen</p>	<p>kertovien ja kuvaavien tekstien tuottaminen (esim. omat tarinat, yksin ja ryhmässä) ja niihin sopivan kielen käyttäminen, tekstin otsikointi, kappalejako ja sanavalinnat</p> <p>käsin ja koneella kirjoittaminen oikeinkirjoitus</p> <p>sanaluokat (substantiivi, adjektiivi, verbi)</p> <p>verbin taivutus</p> <p>persoonamuodoissa ja ajan ilmaisu verbien avulla</p> <p>vaiheittainen tekstintuottaminen ja oman tekstin arvioiminen (esim. suunnittelu, tuottaminen, tarkistaminen)</p> <p>lähdemerkintöihin tutustuminen</p> <p>nettietikettiin tutustuminen</p> <p>itse- ja vertaisarviointi</p>	<p>kertovien ja kuvaavien tekstien tuottaminen (esim. omat tarinat, yksin ja ryhmässä) ja niihin sopivan kielen käyttäminen, tekstin otsikointi, kappalejako ja sanavalinnat</p> <p>käsin kirjoittaminen oikeinkirjoitustaitojen syventäminen (esim. yleis- ja erisnimi, yhdyssanat ja pilkku)</p> <p>Sanaluokat (kaikki) (vähimmäisvaatimus: verbit, adjektiivit ja substantiivit)</p> <p>Verbin persoonamuodot myöntö- ja kieltomuodoissa, aikamuodot (preesens ja imperfekti)</p> <p>vaiheittainen tekstintuottaminen ja oman tekstin arvioiminen (suunnittelu esim. käyttäen käsitekarttaa, tuottaminen, tarkistaminen, palautteen antaminen ja saaminen)</p> <p>lähteiden merkitseminen</p> <p>nettietikettiin tutustuminen,</p> <p>itsearviointi- ja vertaisarviointi</p>	<p>kertovien ja kuvaavien tekstien tuottaminen (esim. omat tarinat, yksin ja ryhmässä) ja niihin sopivan kielen käyttäminen, tekstin otsikointi, kappalejako ja sanavalinnat</p> <p>käsin kirjoittaminen oikeinkirjoitus ja kielen perusrakenteet</p> <p>Nominin, verbin ja taipumattomat sanat (vähimmäisvaatimus: verbit, adjektiivit ja substantiivit)</p> <p>Nominien taipuminen</p> <p>Verbin taivutus persoona- ja aikamuodoissa (preesens, imperfekti, perfekti, pluskvamperfekti)</p> <p>vaiheittainen tekstin tuottaminen ja oman tekstin arvioiminen (esim. suunnittelu, tuottaminen, tarkistaminen)</p> <p>lähteiden merkitseminen</p> <p>nettietiketin mukaan toimiminen</p>	<p>Käsitteet: juoni, henkilö, kertoja, tapahtumapaikka ja -aika, erilaisten tekstien tuottaminen ja elävöittäminen (esim. sanavalinnat, sanajärjestys, sanonnat)</p> <p>käsin ja koneella omien kokemusten, mielipiteiden ja ajatusten pohjalta (myös yhdessä)</p> <p>oikeinkirjoituksen syventäminen ja kielen rakenteet (pää- ja sivulause, lauseen pääjäsenet)</p> <p>Nominin, verbin ja taipumattomat sanat (vähimmäisvaatimus: osaa substantiivi, adjektiivi ja verbi)</p> <p>Nominien taivuttaminen sijamuodoissa (vähimmäisvaatimus: nominatiivi, genetiivi, partitiivi)</p> <p>Verbin persoona- ja aikamuodot (kaikki)</p> <p>tekstin tuottaminen prosessina</p> <p>opiskelutaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> • muistiinpanot • tiivistelmä • lista <p>tekijänoikeudet ja yksityisyyden kunnioittaminen, itse- ja vertaisarviointi</p>
--	--	---	---	--	---

<p>PERUSOPETUKSEN ARVIINTIKRITEERIT KUUDENNEN VUOSILUOKAN PÄÄTTEKSI</p> <p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 5</p>	<p>Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään.</p> <p>Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.</p> <p>Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.</p> <p>Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää.</p>
---	---

	<p>Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.</p> <p>Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla.</p> <p>Oppilas osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.</p>
--	---

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

<p>KIELITIETOISUUS: puheviestintä (erilaiset puhutavat, havainnot kielestä ja kielenkäytöstä eri tilanteissa)</p> <p>KIRJALLISUUS: lastenkirjallisuus (tutustuu ikäkaudelle suunnattuun kirjallisuuteen)</p> <p>ILMAISUTAITO: luova ilmaisu ja pienet esitykset, kansanperinteet ja juhlat (myös monikulttuurisesti)</p>	<p>KIELITIETOISUUS: kielitietoisuus (esim. havainnot kielestä, eri puhetavoista ja kielenkäytön vaikutuksista)</p> <p>KIRJALLISUUS: kirjallisuuden tuntemus (valitsee ja lukee ikäkaudelle suunnattua kirjallisuutta)</p> <p>ILMAISUTAITO: luova ilmaisu ja pienet esitykset, kansanperinteet ja juhlat (myös monikulttuurisesti)</p>	<p>KIELITIETOISUUS: erilaisten tekstien tunnistaminen ja niiden kuvailu puhuen ja kirjoittaen (esim. kertomus, runo, ohje, uutinen, päiväkirja)</p> <p>kielten ja kulttuurien vertailu</p> <p>KIRJALLISUUS: 1–4 teoksen lukeminen</p> <p>lukukokemusten jakaminen ja luetusta keskusteleminen</p> <p>ILMAISUTAITO: oman esityksen suunnittelu ja toteutus (yksin tai ryhmässä)</p> <p>kirjaston hyödyntäminen ohjatusti</p>	<p>KIELITIETOISUUS: erilaisten tekstien tunnistaminen ja niiden kuvailu puhuen ja kirjoittaen (esim. kertomus, runo, ohje, uutinen, päiväkirja)</p> <p>kielten ja kulttuurien vertailu</p> <p>KIRJALLISUUS: 1–4 teoksen lukeminen</p> <p>lukukokemusten jakaminen ja luetusta keskusteleminen</p> <p>ILMAISUTAITO: oman esityksen suunnittelu ja toteutus (yksin tai ryhmässä)</p> <p>kirjaston hyödyntäminen ohjatusti</p>	<p>KIELITIETOISUUS: erilaisten tekstien tunnistaminen ja niiden kuvailu puhuen ja kirjoittaen (esim. kertomus, runo, ohje, uutinen, päiväkirja)</p> <p>kielten ja kulttuurien vertailu</p> <p>KIRJALLISUUS: 1–4 teoksen lukeminen</p> <p>lukukokemusten jakaminen ja luetusta keskusteleminen</p> <p>ILMAISUTAITO: oman esityksen suunnittelu ja toteutus (yksin tai ryhmässä)</p> <p>kirjaston hyödyntäminen</p>	<p>KIELITIETOISUUS: oman kielitietoisuuden vahvistaminen (esim. kansanperinne, murteet, puhe- ja yleiskieli, sanojen muodostaminen)</p> <p>KIRJALLISUUS: kirjaston käyttö, kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden lukeminen (ainakin 1–4 teosta)</p> <p>lukukokemusten jakaminen, media- ja kulttuuripalvelujen käyttö (esim. teatteri, elokuva)</p> <p>ILMAISUTAITO: omien esitysten suunnittelu ja toteutus (esim. kirjaesitelmä)</p>
---	---	--	--	--	---

<p>PERUSOPETUKSEN ARVIOINTIKRITEERIT KUUDENNEN VUOSILUOKAN PÄÄTTEKSI Osaamisen kuvaus arvosanalle 5</p>	<p>Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista.</p> <p>Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.</p> <p>Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.</p> <p>Oppilas osaa ohjatusti nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.</p> <p>Oppilas osaa kertoa median ja kulttuuripalvelujen käytöstään.</p>
---	---